

PEDAGOGIEK OP DE BSO

OP ZOEK NAAR VERDIEPING

Jij bent die hardwerkende pedagogisch professional die zich met hart en nieren inzet op de buitenschoolse opvang. Je werkt met plezier en je krijgt energie van de kinderen met wie je dagelijks in contact bent. Toch sta je soms voor uitdagingen en moet je keuzes maken. Doe ik het goed? Was dit handig? Hoe had mijn collega dit aangepakt? Pedagogiek op de BSO, adviseur Anneke van Liempd neemt je hierin mee.

We gunnen elk kind een fijne tijd op de BSO. Een hoog welbevinden en een hoge betrokkenheid zorgen daarvoor. Maar hoe doen we het goede voor alle kinderen?

Een goed pedagogisch basisklimaat

Als je op onderzoek uitgaat wat een goed pedagogisch basisklimaat is, stuit je op verschillende definities. Het komt erop neer dat er goede omgevingsfactoren moeten zijn die bijdragen aan het welbevinden van een kind. Door een hoog welbevinden kan een kind de wereld om zich heen ontdekken, komt het in contact met anderen en kan het zich daardoor optimaal op alle gebieden ontwikkelen.

Welbevinden en betrokkenheid

In de kinderopvang spreken we vaak over het welbevinden en de betrokkenheid bij kinderen. Wanneer we spreken over welbevinden dan hebben we het over het 'lekker in je vel zitten'. Voelt het kind zich thuis? Is het ontspannen? Zien we een kind dat aan het genieten is? Is het spontaan, zichzelf? Zien we zelfzekerheid en zelfvertrouwen? Bij betrokkenheid kijken we in hoeverre het kind opgaat in het spel. Is het geconcentreerd bezig, vergeet het kind de tijd? Doet het kind diepgaande ervaringen op doordat het zijn capaciteiten en mogelijkheden aanspreekt? In hoeverre zien we het kind mentaal actief? En geniet het kind van het onderzoeken en/ of gedreven bezig zijn? Wanneer je vanuit deze twee begrippen naar kinderen kunt kijken, geeft dit alle informatie die je nodig hebt. Kijk jij al op deze manier naar de kinderen op jouw groep? Horen alle kinderen erbij? Ook de kinderen waarbij je regelmatig jezelf afvraagt of je de situatie goed hebt aangepakt?

Omgevingsfactoren

Wanneer we spreken van omgevingsfactoren, denk je wellicht direct aan veiligheid, de luchtkwaliteit of de temperatuur van een ruimte. Maar hierbij mag je ook denken aan een fijne sfeer en een effectieve en uitdagende inrichting. De drie basisbehoeften zijn hierbij essentieel: relatie, competentie en autonomie. Het is namelijk erg belangrijk dat kinderen het gevoel hebben erbij te horen, dat ze het gevoel hebben dat ze het kunnen en ook dat ze de ruimte krijgen om iets alleen te kunnen en mogen doen.

Wanneer kinderen voelen dat ze erbij horen, dan betekent dit direct iets voor het welbevinden van het kind. Als pedagogisch professional heb je een grote invloed op de basisbehoefte *relatie*. Denk hierbij aan het beschikbaar zijn, het luisteren, vertrouwen bieden, het goede voorbeeld te zijn en het kind ondersteunen wanneer dit nodig is. Een kind heeft het nodig zich veilig te voelen.

Om je als kind *competent* te kunnen voelen moet de omgeving afgestemd zijn op het kind. Als pedagogisch professional heb je invloed hierop door een rijke en uitdagende omgeving te creëren. Dit betreft niet alleen de doordachte inrichting en uitdagend materiaal, maar ook jÓuw rol is belangrijk hierin! Je hebt een geworteld vertrouwen dat kinderen al veel zelf kunnen en je draagt dit uit. Je bent beschikbaar voor hulp en ondersteuning. Je daagt kinderen uit om net een stapje verder te gaan (zone van de naaste ontwikkeling). Hierin gebruik jij verschillende begeleidersstijlen om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat het kind nodig heeft om tot ontwikkeling te komen.

Kinderen willen vaak het gevoel hebben dat ze dingen zÉlf kunnen doen. Zelf kunnen beslissen, zelf keuzes kunnen maken. Dan spreken we over *autonomie*. Wanneer er sprake is van veiligheid, begeleiding, ruimte en ondersteuning kan een kind gaan exploreren. Als pedagogisch professional ben jij ook nog degene die zorgt dat dit altijd gebeurt binnen de regels en afspraken van een groep, met respect voor de ander en in contact met anderen.

Ontwikkelingsdiversiteit op de BSO

Alle kinderen zijn anders, geen kind is het zelfde, ook niet in hun ontwikkeling. Ook in jouw groep heb je kinderen waarbij de ontwikkeling iets anders loopt dan de ontwikkeling van veel andere kinderen. En dat is helemaal prima, ieder kind ontwikkelt zich op eigen tempo en kinderen zijn nu eenmaal niet allemaal hetzelfde. Om het gevoel te hebben dat je erbij hoort is het fijn om te horen iedereen mag zijn zoals hij is. Voor jou als pedagogisch professional is het belangrijk te weten welke ondersteuningsbehoeften een kind heeft. Ben jij al goed op de hoogte van wat ieder kind nodig heeft?

Tips

- Kijk je bewust hoe het staat met het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen op jouw groep? Gebruik jij de welbevinden- en betrokkenheidschaal van Ferre Laevers hiervoor?
- Ga in de schoenen van de ander staan. Wat zie je? Wat voel je? Waar heb je als kind dan behoefte aan?
- Praat je wel eens met het kind over zijn gedrag? En wat vraag je aan het kind wat helpend voor hem zou kunnen zijn?
- Heb je al gesprekken gehad met ouders en school? Kunnen jullie samen optrekken in de ondersteuning van het kind?

Pedagogische keuzes en uitdagingen op de BSO

Wanneer we spreken over pedagogische keuzes en uitdagingen, dan hebben we het over allerlei zaken die je tegenkomt, waarbij je moet nadenken over je eigen pedagogisch handelen. Ook gaat het hierbij natuurlijk over regels en afspraken. Landelijk, maar ook over hoe het in jouw organisatie geregeld is.

Nadenken over en reflecteren op je eigen handelen maakt dat je bewust bezig bent met de kwaliteit van de opvang die je biedt.

Anneke: 'Binnen Edux spelen we hierop in door informatie te geven en met elkaar in gesprek te gaan over verschillende gebieden waar je op de BSO, in het werken met deze doelgroep, tegenaan kunt

lopen. In vijf bijeenkomsten nemen we je mee in veelvoorkomende pedagogische keuzes en uitdagingen op de BSO;

- Breinontwikkeling/ het (pré)puberbrein, executieve functies;
- Neurodiversiteit, zoals ASS (aan autisme verwante stoornissen), ADHD/ ADD, TOS (taalontwikkelingsstoornis) en naast neurodiversiteit bespreken we ook hoogbegaafdheid/ ontwikkelingsvoorsprong;
- Grensoverschrijdend gedrag, genderontwikkeling en seksuele ontwikkeling;
- Mediawijsheid en spel met een risicofactor;
- Inclusie en pedagogisch tact.

Een breed aanbod dus, waar je echt iets mee kunt op de werkvloer.'

Meer weten?

Wil je meer weten over het pedagogisch handelen op de BSO? Of lijkt het aanbod uit de training 'Pedagogisch keuzes en uitdagingen op de BSO' jou iets? Of heb je je eerder al eens verdiept in bepaalde onderwerpen en heb je nu andere vragen? Neem vrijblijvend contact op met adviseur Anneke van Liempd en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen in hetgeen wat uitdagingen en vragen geeft op de groep.

Anneke van Liempd

Adviseur

06 – 11 43 57 46

a.zeeland@edux.nl